

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

F. G. JACOBS

της 25ης Μαρτίου 1992 *

*Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

1. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΟΚ, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 48 και 52 της Συνθήκης. Η φερομένη παράβαση συνίσταται στο γεγονός ότι το Λουξεμβούργο δεν φρόντισε ώστε οι κανόνες που διέπουν την άσκηση των επαγγελματιών του ιατρού, του οδοντιάτρου και του κτηνιάτρου να παρέχουν τη δυνατότητα στους υπηκόους των κρατών της Κοινότητας που είναι εγκατεστημένοι ή εργάζονται ως μισθωτοί σε άλλο κράτος μέλος να ασκούν τις δραστηριότητές τους στο Λουξεμβούργο ως μισθωτοί ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες.

2. Οι εν λόγω κανόνες θεσπίζονται στον νόμο της 29ης Απριλίου 1983 περί της άσκησης των επαγγελμάτων του ιατρού, του οδοντιάτρου και του κτηνιάτρου. Το άρθρο 16 του νόμου αυτού ορίζει ότι οι ιατροί ή οι οδοντίατροι μπορούν να έχουν ένα μόνο ιατρείο. Το ίδιο άρθρο παρέχει τη δυνατότητα στον Υπουργό Υγείας να χορηγεί άδεια στους ιατρούς ή οδοντιάτρους που είναι εγκατεστημένοι στο Λουξεμβούργο να έχουν και δεύτερο ιατρείο στο κράτος αυτό, αλλά μόνο σε ειδικές περιπτώσεις. Οι εν λόγω περιπτώσεις είναι όταν δεν υπάρχει άλλος ιατρός της ίδιας ειδικότητας στην οικεία περιοχή ή, αντίστοιχα, αν δεν υπάρχει άλλος οδοντίατρος και εφόσον η ιατρική κάλυψη της περιοχής είναι ανεπαρκής. Άλλη περιορισμένη δυνατότητα παρεκκλίσεως

προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, και στο άρθρο 9, τα οποία ορίζουν ότι οι ιατροί ή οι οδοντίατροι οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος μπορούν να λάβουν άδεια να ασκήσουν το επάγγελμά τους ως αντικαταστάτες ενός ιατρού ή οδοντιάτρου εγκατεστημένου στο Λουξεμβούργο. Το άρθρο 29 ορίζει ότι ο κτηνίατρος μπορεί να έχει έναν μόνο τόπο επαγγελματικής εγκαταστάσεως. Η μοναδική εξαίρεση από τον κανόνα αυτόν προβλέπεται στο άρθρο 22, παράγραφος 2, το οποίο ορίζει και πάλι ότι επιτρέπεται η χορήγηση σχετικής άδειας στον αντικαταστάτη ενός κτηνιάτρου. Αντίθετα, με τα άρθρα 4, 11 και 25 του νόμου, ο ιατρός, ο οδοντίατρος ή ο κτηνίατρος ο οποίος έχει την υπηκοότητα κράτους μέλους της Κοινότητας και ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του στο Λουξεμβούργο.

3. Η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου δεν αρνείται ότι οι ανωτέρω διατάξεις ισχύουν όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών από ιατρούς που εργάζονται ως μισθωτοί ή ως ανεξάρτητοι επαγγελματίες. Συνεπώς, οι ιατροί, οι οδοντίατροι ή οι κτηνίατροι δεν μπορούν, καταρχήν, να εργάζονται στο Λουξεμβούργο ή να έχουν ως τόπο επαγγελματικής εγκαταστάσεως το κράτος αυτό και ταυτόχρονα να εργάζονται σε άλλο κράτος μέλος ή να έχουν τόπο επαγγελματικής εγκαταστάσεως σ' αυτό το άλλο κράτος.

4. Στην υπόθεση 107/83, *Ordre des avocats au barreau de Paris* κατά *Klopp* (Συλλογή 1984, σ. 2971), στο πλαίσιο της ελευθερίας εγκαταστάσεως των δικηγόρων, το Δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό ότι η νομοθεσία ενός κράτους μέλους μπορεί να υποχρεώνει τους δικη-

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

γόρους να έχουν έναν μόνο τόπο εγκαταστάσεως σε ολόκληρο το έδαφος της Κοινότητας (βλ. τη σκέψη 18 της αποφάσεως). Όπως δέχθηκε το Δικαστήριο στη σκέψη 19:

« Η άποψη ότι η ελευθερία εγκαταστάσεως δεν περιορίζεται στο δικαίωμα δημιουργίας μιας και μόνης εγκαταστάσεως στο εσωτερικό της Κοινότητας επιβεβαιώνεται από τις ίδιες τις διατάξεις του άρθρου 52 της Συνθήκης, δυνάμει του οποίου η προοδευτική κατάργηση των περιορισμών της ελευθερίας εγκαταστάσεως εκτείνεται επίσης στους περιορισμούς για την ίδρυση πρακτορείων, υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιριών από τους υπηκόους κράτους μέλους που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Ο κανόνας αυτός πρέπει να θεωρηθεί ως ειδική έκφραση γενικής αρχής, που έχει επίσης εφαρμογή στα ελευθέρια επαγγέλματα, δυνάμει της οποίας το δικαίωμα εγκαταστάσεως συνεπάγεται επίσης τη δυνατότητα δημιουργίας και διατήρησής, εφόσον τηρούνται οι επαγγελματικοί κανόνες, περισσότερων από ένα κέντρων δραστηριότητας στο έδαφος της Κοινότητας. »

Το Δικαστήριο δέχθηκε ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν από τους λειτουργούς του δικηγορικού επαγγέλματος να ασκούν το επάγγελμα αυτό κατά τρόπο ώστε να υπάρχει επαρκής επαφή με τους πελάτες τους και τις δικαστικές αρχές, καθώς και να τηρούν τους κανόνες δεοντολογίας του επαγγέλματος. Ωστόσο, οι απαιτήσεις αυτές δεν μπορούν να παρεμποδίζουν την ελεύθερη άσκηση του δικαιώματος εγκαταστάσεως, που εγγυάται η Συνθήκη.

5. Παρά το γεγονός ότι η υπόθεση Klöppel αφορούσε το δικηγορικό επάγγελμα, η απόφαση του Δικαστηρίου έθεσε μια γενική αρχή. Επομένως, κάθε περιορισμός του δικαιώματος

ασκήσεως ενός επαγγέλματος με βάση τόπους εγκαταστάσεως σε περισσότερα από ένα κράτη μέλη πρέπει να δικαιολογείται και να αποδεικνύονται λόγοι γενικού συμφέροντος. Για παράδειγμα, πρέπει να αποδεικνύεται ότι απαιτήσεις όπως η ανάγκη διατήρησής επαρκούς επαφής με τους πελάτες ή τους ασθενείς ή ακόμα με τις οικείες εθνικές αρχές δεν ικανοποιούνται με τη μη συνεχή παρουσία του ατόμου στο κράτος μέλος στο οποίο θεσπίζεται η σχετική ρύθμιση. Ασφαλώς, λόγοι γενικού συμφέροντος συναφείς προς το ιατρικό επάγγελμα μπορούν να δικαιολογούν διαφορετικούς περιορισμούς σε σχέση με τους ισχύοντες για τους δικηγόρους. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, οι επιβαλλόμενοι περιορισμοί δεν πρέπει να υπερβαίνουν το όριο του αναγκαίου για την προστασία του γενικού συμφέροντος.

6. Το Δικαστήριο εφάρμοσε τις αρχές αυτές στα ιατρικά επαγγέλματα στο πλαίσιο της υποθέσεως 96/85, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1986, σ. 1475), η οποία αφορούσε περιορισμούς στην άσκηση στη Γαλλία του επαγγέλματος του ιατρού και του οδοντίατρου από άτομα που ασκούν το επάγγελμα αυτό σε άλλο κράτος μέλος. Στη σκέψη 10 της αποφάσεως το Δικαστήριο έκρινε ότι:

« Πρέπει καταρχάς να παρατηρηθεί ότι οι υπήκοοι κράτους μέλους που ασκούν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος υποχρεούνται να τηρούν εκεί τους κανόνες που δίδουν, σ' αυτό το κράτος μέλος, την άσκηση του οικείου επαγγέλματος. Προκειμένου για τα επαγγέλματα του ιατρού και του οδοντίατρου, οι κανόνες αυτοί (...) εμπνέονται ιδίως από τη μέριμνα εξασφάλισης της αποτελεσματικότερης και πληρέστερης δυνατότητας προστασίας της ανθρώπινης υγείας ».

Ωστόσο, το Δικαστήριο έκρινε ασυμβίβαστη προς τα άρθρα 48, 52 και 59 της Συνθήκης την υποχρέωση η οποία επιβαλλόταν στους ιατρούς και οδοντιάτρους που ήταν εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος να προβαίνουν σε διαγραφή της εγγραφής ή της καταχώρισής τους σ' αυτό το άλλο κράτος για να μπορούν να ασκήσουν το επάγγελμά τους στη Γαλλία. Οι περιορισμοί κρίθηκαν αντίθετοι προς τη Συνθήκη για δύο λόγους. Πρώτον, η αρχή κατά την οποία απαγορευόταν η άσκηση του επαγγέλματος με βάση περισσότερους από έναν τόπους επαγγελματικής εγκατάστασης εισήγαγε δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος των ιατρών από τα άλλα κράτη μέλη, καθόσον παρεκκλίσεις από τον κανόνα αυτό ήταν δυνατές μόνο για τους ιατρούς και τους οδοντιάτρους που ασκούσαν το επάγγελμά τους μόνο στη Γαλλία, και όχι για τους άλλους: βλ. τη σκέψη 12 της αποφάσεως. Δεύτερον, ο γενικός κανόνας κατά τον οποίον απαγορευόταν στους εγκατεστημένους σε ένα άλλο κράτος μέλος ιατρούς και οδοντιάτρους να ασκούν το επάγγελμά τους στη Γαλλία ήταν απ' εαυτός αδικαιολόγητα περιοριστικός: βλ. τη σκέψη 13 της αποφάσεως. Έτσι, πέραν της περιορισμένης και εισάγουσας διακρίσεις εξαιρέσεως υπέρ των ιατρών που ήταν εγκατεστημένοι μόνο στη Γαλλία, ο κανόνας του ενός ιατρείου, έστω και αν επιβαλλόταν χωρίς διάκριση σε όλους τους ιατρούς, παρενέβαλε εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και στο δικαίωμα εγκαταστάσεως, τα οποία υπερεβαίνουν το μέτρο του αναγκαίου για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών: βλ. τη σκέψη 11 της αποφάσεως.

7. Πρέπει να σημειωθεί ότι στην παρούσα υπόθεση η Επιτροπή δεν ισχυρίστηκε ότι παρεμποδίζεται η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών που προβλέπει το άρθρο 59 της Συνθήκης. Πράγματι, το άρθρο 4, παράγραφος 1, του νόμου της 29ης Απριλίου 1983 επιτρέπει ρητά στους ιατρούς που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Λουξεμβούργο, υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται με βασιλικό διάταγμα (βλ. το άρθρο 4, παράγραφος 3). Το άρθρο 11 περιλαμβάνει όμοιες διατάξεις για τους οδο-

ντιάτρους, το δε άρθρο 25 για τους κτηνιάτρους. Ωστόσο, οι ίδιοι ιατροί οι οποίοι, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Λουξεμβούργο όντας εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος δεν μπορούν να εγκατασταθούν ή να καταλάβουν θέση εργασίας στο Λουξεμβούργο διατηρώντας την εγκατάστασή τους ή τη θέση εργασίας τους στο άλλο κράτος μέλος. Πρόκειται για τον κανόνα του ενός ιατρείου.

8. Απαντώντας στην προσφυγή της Επιτροπής, στο υπόμνημα αντικρουσώς της η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου ισχυρίζεται ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ της εθνικής νομοθεσίας την οποία αφορούσε η υπόθεση 96/85, Επιτροπή κατά Γαλλίας, σε σχέση με τη νομοθεσία την οποία αφορά η παρούσα διαδικασία. Επικουρικά, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου διατείνεται ότι η υπόθεση 96/85 δεν εκδικάστηκε ορθά. Δεν μπορώ να δεχθώ κανέναν από αυτούς τους ισχυρισμούς.

9. Όσον αφορά το δικαίωμα εγκαταστάσεως και την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, δεν νομίζω ότι υπάρχει οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ του νόμου της 29ης Απριλίου 1983 και της εθνικής νομοθεσίας την οποία αφορούσε η υπόθεση 96/85, Επιτροπή κατά Γαλλίας. Αφήνοντας κατά μέρος την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, την οποία εξασφαλίζει, καταρχήν, η νομοθεσία του Λουξεμβούργου, νομίζω ότι και οι δύο ομάδες διατάξεων εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος των ιατρών από άλλα κράτη μέλη, με τρόπους που ομοιάζουν πολύ μεταξύ τους. Έτσι, και στις δύο περιπτώσεις, παρεκκλίσεις από τον κανόνα του ενός ιατρείου επιτρέπονται μόνο όσον αφορά τη διατήρηση δεύτερου ιατρείου στο ίδιο κράτος μέλος που θεσπίζει τη σχετική

νομοθεσία. Όπως δέχθηκε το Δικαστήριο στη σκέψη 12 της αποφάσεώς του στην υπόθεση 96/85, Επιτροπή κατά Γαλλίας:

« (...) η αρχή του ενός ιατροείου, την οποία προβάλλει η Γαλλική Κυβέρνηση ως αναγκαία για την εξασφάλιση της συνέχειας της ιατρικής περιθαλψης, εφαρμόζεται αυστηρότερα έναντι των επαγγελματιών άλλων κρατών μελών απ' ό,τι έναντι των επαγγελματιών που είναι εγκατεστημένοι στο γαλλικό έδαφος. Πράγματι, ενώ προκύπτει από τη δικογραφία και τις πληροφορίες που παρέσχον οι διάδικοι ότι τα διοικητικά συμβούλια του Ιατρικού Συλλόγου επιτρέπουν στους ιατρούς που είναι εγκατεστημένοι στη Γαλλία να ανοίγουν δεύτερο ιατρείο μόνο σε αρκετά περιορισμένη απόσταση από το κύριο ιατρείο, για τους ιατρούς που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος δεν υπάρχει καμιά δυνατότητα εγκαταστάσεως δεύτερου ιατροείου στη Γαλλία, ούτε και κοντά στα σύνορα ».

Ομοίως, όπως είδαμε, το άρθρο 16 του νόμου της 29ης Απριλίου 1983 παρέχει τη δυνατότητα στον Υπουργό Υγείας να χορηγεί άδεια, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε ιατρούς ή οδοντιάτρους να ανοίξουν δεύτερο ιατρείο στο Λουξεμβούργο, αλλά, καθώς φαίνεται, τούτο δεν σημαίνει ότι παρέχεται σχετική άδεια όταν το πρώτο ιατρείο βρίσκεται σ' ένα άλλο κράτος μέλος. Αν και η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου αναφέρει στο υπόμνημα αντικρούσεως ότι η σχετική παρέκκλιση μπορεί να καλύψει τις περιπτώσεις όπου το ιατρείο βρίσκεται σε άλλα κράτη μέλη με την έκδοση υπουργικής αποφάσεως σε κατ' ιδίαν περιπτώσεις, δεν νομίζω ότι η χορήγηση τέτοιων αδειών ad hoc αρκεί για να θεωρηθεί ότι και οι δύο κατηγορίες ιατρών αντιμετωπίζονται με όμοιο τρόπο. Οι ιατροί από τα άλλα κράτη μέλη ασφαλώς δεν είναι σε θέση να πληροφορηθούν την ύπαρξη μιας τέτοιας δυνατότητας με την ανάγνωση του κειμένου του άρθρου 16, το οποίο αναφέρεται αποκλειστικά στους εγκατεστημένους στο Λουξεμβούργο ιατρούς. Πρέπει να σημειωθεί ότι η δημιουργία ενός

τέτοιου κλίματος αβεβαιότητας, στο πλαίσιο του οποίου ο εθνικός νόμος δεν εξασφαλίζει όπως θα έπρεπε την ίση μεταχείριση που εγγυάται το κοινοτικό δίκαιο, είναι αφ' εαυτής αντίθετη προς τη Συνθήκη: βλ. την υπόθεση 167/73, Επιτροπή κατά Γαλλίας (ECR 1974, σ. 359, σκέψη 41). Επιπλέον, εν πάση περιπτώσει, πρέπει να υπομνηστεί ότι, με την απόφαση στην υπόθεση 96/85, Επιτροπή κατά Γαλλίας (προαναφερθείσα στην παράγραφο 6), το Δικαστήριο καταδίκασε τον γενικό κανόνα που απαγόρευε στους εγκατεστημένους σε άλλο κράτος μέλος ιατρούς να ανοίξουν δεύτερο ιατρείο στη Γαλλία, ακόμα και αν δεν εισάγει διακρίσεις υπέρ των ήδη εγκατεστημένων στη Γαλλία ιατρών.

10. Ακόμα και αν θεωρηθεί ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της εθνικής νομοθεσίας την οποία καταδίκασε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της υποθέσεως 96/85, Επιτροπή κατά Γαλλίας, και των αντίστοιχων διατάξεων του νόμου της 29ης Απριλίου 1983, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο υπερέβη τα όρια της αρμοδιότητάς του στην υπόθεση αυτή κρίνοντας τις εν λόγω διατάξεις ως αντίθετες προς τα άρθρα 48 και 52 της Συνθήκης. Η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου διατείνεται ότι, παρά την εξέλιξη που έχει σημειωθεί όσον αφορά τα ιατρεία στα οποία εργάζονται από κοινού πολλοί ιατροί, η σχέση μεταξύ του λειτουργού ενός ιατρικού επαγγέλματος και του ασθενή είναι κατ' ουσίαν προσωπική και επιβάλλει τη συνέχεια στην παροχή της περιθαλψеως. Επιπλέον, κατά την Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου, τα παραδείγματα στα οποία αναφέρθηκε το Δικαστήριο στην υπόθεση 96/85, Επιτροπή κατά Γαλλίας (ήτοι του ακτινολόγου και του χειρουργού) δείχνουν ότι δεν ελήφθη υπόψη η οργάνωση του νοσοκομειακού συστήματος στα περισσότερα από τα κράτη μέλη, όπου οι εν λόγω ιατρικοί λειτουργοί συνδέονται με ένα μόνο νοσοκομείο με βάση το οποίο παρέχουν τις ιατρικές υπηρεσίες τους. Ακόμα, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου θεωρεί ότι δεν είναι δυνατό να γίνει διάκριση μεταξύ διαφόρων κατηγοριών ειδικοτήτων κατά την εφαρμογή

του κανόνα του ενός ιατρείου. Τέλος, φρονεί ότι η ορθολογική οργάνωση της παροχής ιατρικής περιθάλψεως σε έκτακτες περιπτώσεις στο Λουξεμβούργο βασίζεται στους ιατρούς που έχουν ένα μόνο κέντρο δραστηριοτήτων.

11. Ωστόσο, νομίζω ότι οι σκοποί τους οποίους δικαιολογημένα επιδιώκει η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου μπορούν καλύτερα να υλοποιηθούν με λιγότερο δρακόντεια μέτρα σε σχέση με τα ισχύοντα. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να απαιτείται από τους εγκατεστημένους σε άλλο κράτος μέλος ιατρούς που επιθυμούν να ασκήσουν το επάγγελμά τους στο Λουξεμβούργο να είναι παρόντες για έναν ελάχιστο αριθμό ωρών (ή ημερών) την εβδομάδα στο Λουξεμβούργο ή να εξασφαλίζουν την παρουσία ενός άλλου συναδέλφου σε ορισμένες περιπτώσεις. Οι ιατροί ή οι οδοντίατροι που ασκούν το επάγγελμά τους στο Λουξεμβούργο για περίοδο μικρότερη από το ελάχιστο απαιτούμενο όριο θα μπορούσαν να εργάζονται στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών σύμφωνα προς τα άρθρα 4 ή 11 του νόμου της 29ης Απριλίου 1983. Ακόμη, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως δικαιολογημένη η επιβολή της υποχρέωσης στους ασκούντες το επάγγελμά τους στο Λουξεμβούργο για περίοδο μικρότερη από τον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό ωρών να συνεργάζονται με άλλους ιατρούς που παρέχουν τις υπηρεσίες τους έχοντας ως μόνιμο τόπο εγκατάστασής τους στο κράτος αυτό. Έτσι, ανεξάρτητα από τη σοβαρότητα των παρατηρήσεων της Κυβέρνησης του Λουξεμβούργου σχετικά με τη συνέχεια της παροχής ιατρικής περιθάλψεως και την επαφή με τους ασθενείς, οι εν λόγω ισχυρισμοί, κατά την άποψή μου, δεν δικαιολογούν τη γενική απαγόρευση ασκήσεως επαγγέλματος στο Λουξεμβούργο στους εγκατεστημένους σε άλλο κράτος μέλος ιατρούς. Τούτο ισχύει ακόμα και στις περιπτώσεις όπου η απαγόρευση αυτή μετριαζεται με περιορισμένες παρεκκλίσεις σε ειδικές περιστάσεις ή ακόμα και όταν οι παρεκκλίσεις αυτές καλύπτουν και τους εγκατεστημένους σε άλλο κράτος μέλος ιατρούς.

12. Μη πειστικοί είναι επίσης και οι ισχυρισμοί της Κυβέρνησεως του Λουξεμβούργου σχετικά με τους ιατρούς ορισμένων ειδικοτήτων. Ως βάση πρέπει να ληφθεί η αρχή ότι επιτρέπεται στους ιατρούς να ασκούν το επάγγελμά τους πέραν των συνόρων εφόσον δεν υπάρχει σοβαρός λόγος για την επιβολή περιορισμών. Αν θεωρηθεί ότι η επιβολή περιορισμών είναι αναγκαία για ορισμένες ειδικότητες, πρέπει να αποδειχθεί το βάσιμο των λόγων που επιβάλλουν τη σχετική εξαίρεση. Ακόμα και όταν είναι βάσιμη η επιβολή παρόμοιων περιορισμών, αυτοί δεν μπορούν να επεκταθούν, χωρίς ειδική δικαιολογία, σε άλλες κατηγορίες ιατρών. Εν προκειμένω, πάντως, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου δεν θεμελίωσε το βάσιμο των περιορισμών για καμία κατηγορία ιατρών.

13. Όσον αφορά δε την ορθολογική οργάνωση της υπηρεσίας παροχής ιατρικής βοήθειας σε έκτακτες περιπτώσεις, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου δεν παρέσχε καμία πειστική εξήγηση, ούτε κατά την έγγραφη ούτε κατά την προφορική διαδικασία, για το πώς η παρουσία των ιατρών που είναι επίσης εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος θα μπορούσε να καταστήσει αδύνατη την οργάνωση της ανωτέρω υπηρεσίας. Ειδικότερα, δεν λέχθηκε ότι η παροχή περιθάλψεως σε περιπτώσεις εκτάκτων περιστατικών στο Λουξεμβούργο πρέπει να παρέχεται από τον ίδιο τον ιατρό του ασθενή και όχι από τον ιατρό που εφημερεύει. Ναι μεν η λειτουργία της υπηρεσίας παροχής ιατρικής βοήθειας σε έκτακτες περιπτώσεις μπορεί να δικαιολογεί ορισμένους περιορισμούς, δεν είναι όμως δυνατό να γίνει δεκτό ότι τούτο μπορεί να δικαιολογήσει μια γενική απαγόρευση.

14. Συνεπώς, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι, με βάση τους κανόνες της Συνθήκης, ο κανόνας του ενός ιατρείου δεν μπορεί να ισχύσει για τους ιατρούς ή οδοντιάτρους που

είναι κοινοτικοί υπήκοοι και έχουν εγκατασταθεί ή εργάζονται ως μισθωτοί σε άλλο κράτος μέλος.

15. Απομένει να εξεταστεί αν ο κανόνας του ενός ιατρού μπορεί να δικαιολογηθεί όσον αφορά τους κτηνιάτρους, σε αντίθεση με τους ιατρούς ή τους οδοντιάτρους. Ωστόσο, καθώς φαίνεται πρέπει να ισχύσουν, καταρχήν, οι ίδιες αρχές. Το μόνο νέο στοιχείο το οποίο ανέφερε η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου όσον αφορά αυτό το ζήτημα είναι ότι στο

Λουξεμβούργο δεν υπάρχουν ακόμα παρά ελάχιστες περιπτώσεις συνεργαζόμενων μεταξύ τους κτηνιάτρων με κοινό ιατρείο. Όπως είδαμε η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου θα μπορούσε να δικαιολογήσει την επιβολή υποχρεώσεως στους ιατρούς που είναι εγκατεστημένοι ή εργάζονται σε άλλο κράτος μέλος να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Λουξεμβούργο μόνο συνεργαζόμενοι με άλλους ιατρούς. Όμως, για τους λόγους που προανέφερα, θεωρώ ότι δεν δικαιολογείται η ισχύουσα τώρα γενική απαγόρευση.

Συμπέρασμα

16. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο:

1) να αναγνωρίσει ότι το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, εμποδίζοντας τους ιατρούς, οδοντιάτρους και κτηνιάτρους, υπηκόους της Κοινότητας, οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος ή εργάζονται σ' αυτό ως μισθωτοί, να ανοίξουν ιατρείο στο Λουξεμβούργο ή να εργαστούν στο κράτος αυτό ως μισθωτοί, διατηρώντας παράλληλα το ιατρείο ή την απασχόλησή τους σ' αυτό το άλλο κράτος, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 48 και 52 της Συνθήκης ΕΟΚ·

2) να καταδικάσει το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου στα δικαστικά έξοδα.